

Preševo - transparentnost lokalne samouprave - LTI 2015/2016 - analiza i preporuke

Transparentnost Srbija

oktobar 2016

Sadržaj

Uvodne napomene	3
O projektu.....	3
Ocena i rangiranja u LTI 2015	3
Metodologija LTI.....	3
LTI 2016/2017.....	5
Primenjena metodologija	5
Skupština	6
Budžet.....	8
JLS i građani	9
Slobodan pristup informacijama	12
Javne nabavke	12
Informator o radu.....	14
Javna preduzeća i javne ustanove	16
Javne rasprave i javni konkursi.....	18
Ostali indikatori	19
Indikatori ocenjeni sa 0 i preporuke za aktivnosti koje bi rezultirale povećanjem transparentnosti i pozitivnom ocenom za navedene indikatore	22

Uvodne napomene

O projektu

Analiza i preporuke predstavljeni u ovom dokumentu izraženi su u okviru projekta "Povećanje transparentnosti u radu vlasti u šest gradova i opština u Raškom i Pčinjskom okrugu" (**Raising transparency in the work of public authorities in six municipalities in Raska and Pcinja districts**) koji je podržala Misija OEBS-a u Srbiji¹.

Ocena i rangiranja u LTI 2015

Transparentnost Srbija sprovela je tokom 2015. godine istraživanje, ocenjivanje i rangiranje svih gradova, opština i gradskih opština u Srbiji na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 87 indikatora. Konačne ocene, odnosno indeksi, su teoretski mogli da budu u rasponu od 0 do 100, a u praksi su između 11, što je najniža ocena koju su imale dve opštine i 74. Opština Preševo imala je indeks 15 i delila je 142. mesto.

Metodologija LTI

Indeks transparentnosti lokalne samouprave je kreirala organizacija Transparentnost Srbija, koja se već duže od decenije bavi različitim aspektima transparentnosti lokalne samouprave. U radu TS je uočeno da ne postoji sveobuhvatno istraživanje koje bi se odnosilo na ovu temu, te je, na tragu iskustava sa sličnim istraživanjima ogranaka Transparency International u Slovačkoj i Bosni i Hercegovini i organizacije GONG u Hrvatskoj, osmišljeno istraživanje i rangiranje na osnovu indeksa lokalne transparentnosti.

Indeks transparentnosti LTI se izračunava kao zbir poena dobijenih na osnovu odgovora na indikatorska pitanja i kreće se u rasponu od 0 do 100. Postoji 87 indikatora (indikatorskih pitanja), pri čemu negativan odgovor donosi 0 bodova, a pozitivan 1 ili 2. Naime, pitanja koja se odnose na najvažnije indikatore transparentnosti (osnovni indikatori), njih 13, donose 2 poena za pozitivan odgovor (0 za negativan), dok preostalih 74 donose 1 ili 0 bodova. Odgovori na indikatorska pitanja su prikupljeni pregledanjem zvaničnih internet prezentacija gradova, opština i gradskih opština, direktnim uvidom, odnosno posetom svim mestima obuhvaćenim istraživanjem, pribavljanjem odgovora od JLS na osnovu zahteva za slobodan pristup informacijama i pribavljanjem podataka od drugih organa (Poverenik za informacije od javnog značaja, Agencija za borbu protiv korupcije i sl).

Kako se ne bi desilo da je istraživačima koji su pregledali internet sajtove JLS promakao neki podatak, te da pojedine JLS ne bi bile uskraćene i lošije ocenjene, svima su upućeni dopisi u kojima je pobrojano koje informacije nismo uspjeli da pronađemo na sajtovima, sa molbom da nam, ukoliko

¹ Stavovi izrečeni u analizi pripadaju isključivo Transparentnosti Srbija i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji.

postoje, pošalju adresu ili ukažu gde se informacije mogu pronaći. Na ove dopise su odgovorile 74 JLS, među kojima nije bila opština Preševo.

Sajtovi JLS koje su odgovorile na dopis su ponovo pregledani, provereni su podaci iz odgovora. Na taj način značajan broj JLS je popravio svoju ocenu, posebno zahvaljujući činjenici da je određeni broj JLS dopise iskoristio kako bi pojedine dokumente, koji su već postojali, dodao na svoju internet prezentaciju.

Što se tiče prikupljanja podataka po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja, od 168 JLS (uključujući tu i gradske opštine) njih 17 nije odgovorilo (odnosno TS nije dobila odgovore) na zahteve. Nakon što smo zahteve ponovili, stigao je odgovor od 11 opština, tako da je njih šest dobilo ocenu 0 za sve indikatore za koje je tražena informacija na ovaj način, iako je moguće da je stanje u praksi drugačije. Treba napomenuti, da u odgovorima na neke zahteve pojedine JLS nisu dostavljale dokumente, već su iznosile tvrdnje. TS je, s obzirom da je reč o prvom ocenjivanju i rangiranju ove vrste, poklonila veru ovim opštinama i pozitivno ocenjivala te indikatore. TS je istovremeno pozvala lokalne medije, NVO i javnost da ukažu na slučajeve gde su eventualno date pozitivne ocene za indikatore koji u stvarnosti nisu ispunjeni.

Svi prikupljeni podaci su analizirani, indikatorske ocene unete u tabelu, utvrđeni su indeksi i opštine su rangirane. Dva su osnovna rezultata ovog istraživanja - ukupan indeks LTI, na osnovu kojeg su JLS rangirane i ukupni zbrovi po svim pojedinačnim indikatorima, koji ukazuju koliko su određeni mehanizmi rasprostranjeni u Srbiji. Važno je napomenuti da se **indikatori ne odnose samo na zakonske obaveze JLS**. Zakoni i podzakonski akti propisuju pravila koja bi trebalo da obezbede određeni nivo transparentnosti JLS. TS je, uz konsultacije sa predstavnicima Stalne konferencije gradova i opština i uz anketiranje pojedinih JLS, utvrdila **indikatore čije bi ispunjavanje donelo dodatni nivo transparentnosti**.

TS je indikatore podelila na osam grupa. Nije reč o strogoj podeli, već više o statističkoj, koja može biti zanimljiva za neka dodatna poređenja, s obzirom na to da bi se pojedini indikatori mogli svrstati u više grupa (na primer, indikatori u vezi sa javnom raspravom o budžetu, mogli bi biti i u grupi „Budžet“ i u grupi „Javne rasprave i javni konkursi“). Po tim grupama je urađena analiza sa osnovnim preporukama.

Želja i namera Transparentnosti Srbija jeste da ovo istraživanje i rangiranje postane redovno, godišnje, kako bi se ostvarila tri cilja: poređenje trenutnih rezultata između gradova i opština, praćenje njihovog napredovanja (ili nazadovanja) tokom dužeg vremenog perioda i utvrđivanje „uskih grla“ transparentnosti, odnosno oblasti koje su problematične u velikom broju JLS kako bi se iniciralo njihovog otklanjanje.

LTI 2016/2017

Primenjena metodologija

U istraživanju i analizi LTI 2015 je uočeno da se, na žalost, u velikom broju slučajeva ne poštuju ni obaveze propisane zakonima i podzakonskim aktima (naročito u slučajevima kada ne postoje sankcije za neispunjavanje obaveza), a da mali broj JLS ima težnju da ostvari dodatni nivo transparentnosti. U odgovorima JLS na naše upite, zahteve i dopise, često smo dobijali obrazloženje da se pojedini mehanizmi ne primenjuju (odnosno da je odgovor na indikatorsko pitanje odrećan) jer to nije zakonska obaveza.

TS je tada zaključila da se, u najvećem broju slučajeva, odredbe propisa koje se tiču transparentnosti poštuju u onoj meri u kojoj postoje sankcije za kršenje obaveza. Obaveze koje ne povlače sankcije ili su mehanizmi sankcionisanja nedelotvorni, često se krše. Malobrojni su slučajevi preduzimanja mera koje nisu obavezne, a mogu da unaprede transparentnost. To se odnosi i na stanje internet sajtova, informatora o radu, na informacije dostupne u uslužnim centrima i prostorijama uprave, na postupanje po zahtevima za pristup informacijama, uređenje procedura i praksu u vezi sa radom skupštine, u vezi sa budžetom, javnim raspravama, javnim preduzećima i dr. Zbog toga je TS u okviru LTI 2015 organizovala niz okruglih stolova na kojima je predstavnicima JLS ukazala na rezultate istraživanja, na mogućnosti da se transparentnost podigne na viši nivo i na aktivnosti i mere koje bi trebalo preduzeti. Takvi okrugli stolovi nisu organizovani u Raškom niti u Pčinjskom regionu, te se, uz podršku Misije OEBS-a realizuje projekat "Povećanje transparentnosti u radu vlasti u šest gradova i opština u Raškom i Pčinjskom okrugu".

TS je, u okviru ovog projekta, ponovo detaljno analizirala ocene Preševa, napomene istraživača koji su pregledali sajt, posetili prostorije uprave, odnosno uslužnog centra i odgovore dostavljene po zahtevima. Ponovo je analiziran sajt opštine Preševo. Iako je predviđeno da se akcenat stavi na osnovne indikatore (one koji nose 2 poena), TS je tokom realizacije projekta u svim opštinama i gradovima analizirala i drugi detalje u vezi sa sajtom i dokumentima koji su na njemu dostupni (struktura, sadržaj Informatora o radu i sl). U slučaju Preševa to nije bilo moguće, s obzirom na to da je sajt sve vreme rada na projektu bio u rekonstrukciji i na njemu su mogli da se nađu samo završni računi budžeta za prethodne četiri godine.

Zbog toga se analiza (sa preporukama) za Preševo u najvećoj meri bazira na analizi iz 2015. godine, uz kombinovanje dobrih praksi, primera i preporuka datih preostalim opštinama i gradovima u okviru ovog projekta.

U preporukama za pojedine indikatore ukazano je na alternativne načine ispunjavanja, u zavisnosti od toga koji nivo angažovanja ljudskih resursa, finansijskih resursa, ali i političke volje, je potreban za njihovu realizaciju. Ovo je učinjeno na osnovu procene TS, zasnovane na iskustvu sa okruglih stolova sa predstavnicima JLS u okviru ciklusa LTI 2015. TS je, naime, svesna da se često, čak i kada postoji volja da se unapredi transparentnost, JLS suočavaju sa nedostatkom ljudi koji bi se dodatno, redovno angažovali ili sa problemima u vezi sa izdvajanjem sredstava za preuređenje internet sajta.

Na ovaj način omogućeno je da se nizom "manjih" intervencija unapredi transparentnost, u kratkom roku ostvari pozitivan rezultat, a da odgovorni za donošenje političkih odluka u srednjoročne ili dugoročne planove aktivnosti unesu i neke aktivnosti koje zahtevaju i veći obim angažovanja.

Stoga projekat predviđa organizovanje sastanka sa donosiocima političkih odluka (gradonačelnicima, predsednicima opština) na kom će se razmotriti stanje i preporuke i utvrditi planovi za ispunjavanje preporuka i organizovanje sastanka sa odgovornima za sprovođenje planova, na kojem će predstavnici TS ukazati na koji način se pojedine planirane mere mogu realizovati - jednokratno, periodično, trajno i na kome bi se razmotrili kako TS i drugi akteri (mediji, lokalne NVO) mogu doprineti u tom postupku.

Skupština

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? ** 0
2. Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu? 1
3. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine? 0
4. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine? 0
5. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca? 0
6. Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici? 0
7. Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine? 0
8. Da li je poslovníkom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku/predsedniku opštine i/ili gradskom veću? 0
9. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika? 0
10. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima? 0
11. Da li skupština omogućava prisustvo građana sednicama? 1
12. Da li se sednice prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica? 1
13. Da li je službeni list dostupan na sajtu? ** 0

U istraživanju za LTI 2015 posebna pažnja i veći broj indikatora posvećen je transparentnosti rada Skupštine. Na okruglim stolovima koje smo nakon objavljivanja rezultata organizovali uverili smo se da smo prilikom definisanja indikatora načinili propust jer deo pažnje nismo usmerili i na transparentnost rada opštinskog veća. Ovo ćemo ispraviti u narednom ciklusu LTI, kada budemo modifikovali postojeće i/ili dodavali nove indikatore. U svakom slučaju, zbog podjednake važnosti transparentnosti u radu ova dva organa, deo preporuka koje se tiču Skupštine odnose i se na Opštinsko veće.

TS smatra da je najbolja praksa (a ona je uočena kod nekoliko desetina JLS) za obezbeđivanje lake dostupnosti proceduralnih dokumenata, izveštaja, podataka o aktivnostima i usvojenih odluka **postojanje posebne stranice posvećene aktivnostima skupštine** (kao i aktivnostima predsednika i opštinskog veća²) na kojoj bi se nalazili svi relevantni dokumenti, odnosno informacije - najave sednica sa dnevnim redom i materijalima (uključujući i zapisnik sa prethodne sednice, što rešava pitanje dostupnosti podataka o podnetim amandmanima i rezultatima glasanja), izveštaji sa sednica, sa donetim odlukama ili linkovima ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene.

Ukoliko ne postoji ovakva stranica (odnosno stranice), TS preporučuje da se na stranici Vesti (Aktuelnosti i sl) objavljuju najave sednica, sa materijalom koji će odbornici razmatrati u prilogu (primer opštine Priboj <http://priboj.rs/vesti/10-vesti/2539-zakazana-03-sednica-skupstine>), te da se posle sednice objavi informacija o održanoj sednici, sa spisikom donetih odluka i linkom (koji se može naknadno uneti, po objavljivanju službenog glasila) ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene.

Preporuka za otvaranje posebnih stranica na kojima bi se grupisale, odnosno sistematizovale informacije (ne samo o aktivnostima Skupštine ili Opštinskog veća već i o budžetu, javnim konkursima, javnim nabavkama, javnim komunalnim preduzećima i javnim ustanovama i sl) sadržana je i u Vladinim **Smernicama za izradu veb prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave**. Inače, nema prepreke da se ista informacija pojavi na dva mesta na sajtu (npr. u „Aktuelnostima“ i na stranici „Aktivnosti SO“). Teško je, naime, očekivati da će posetilac uvek prepoznati logiku kojom su određeni dokumenti ili informacije svrstane na određene stranice i da će znati gde da traži ono što ga zanima. To se naročito odnosi i na informacije objavljene u službenim glasilima - nema prepreke da te informacije budu objavljene i na samom sajtu.

Na nešto slično ukazuje se i u Smernicama: „Objavljivanjem informacija isključivo u Informatoru o radu, bez postavljanja tih informacija direktno na samu prezentaciju, dostupnost informacija korisnicima prezentacije je značajno umanjena. Posetioci prezentacije najčešće ne znaju da se relevantne informacije o radu organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave nalaze u okviru Informatora o radu“.

Ogromna većina JLS u svojim statutima i poslovnicima o radu skupštine ima predviđeno vreme za pitanja odbornika, najčešće kao poslednju tačku svake sednice. TS je u LTI 2015 negativno bodovala Preševo po ovom indikatoru, jer Statut i Poslovnik nisu bili dostupni na sajtu, a od opštine nismo dobili odgovor na dopis u kome smo tražili informaciju kako je ovo pitanje regulisano.

TS preporučuje da se, uz spisak odbornika koji bi, pored Informatora, trebalo objaviti i na samom sajtu, objave i informacije o kontaktu građana sa odbornicima (e-mail adrese, brojevi telefona, vreme i mesto za redovne sastanke sa građanima, ukoliko je definisano).

Po pitanju direktnog prenosa sednica na radio ili TV stanicama, ili drugog načina omogućavanja građanima da ostvare uvid u ceo tok sednice, evidentno je da se situacija menja sa privatizacijom lokalnih elektronskih medija, čiji su osnivači bile JLS. Emitovanje skraćenih snimaka ili priloga može zadovoljiti potrebu za osnovnim informisanjem (pod uslovom da su prilozi načinjeni politički neutralno i objektivno), ali ne i za transparentnošću. Uočeno je, međutim, da su u LTI 2015 brojne JLS

² Takvu formu ima Grad Vranje - u segmentu "Dokumenta", ali se odnosi samo na odluke ovih organa - <http://www.vranje.org.rs/dokumenta.php?id=118>

u odgovorima dostavljenim TS navodile da poseduju audio ili video snimke sednica. TS preporučuje da se ti **snimci postave na sajt** (u okviru stranice posvećene aktivnostima skupštine) i na taj način učine dostupnim javnosti. Druga mogućnost jeste da se snimci postave na Youtube kanal opštine, a da se na sajt postavi link, čime se izbegava opterećivanje servera na kome je sajt opštine.

U istraživanju LTI 2015 dostupnost službenih glasila je posebno bodovana. TS preporučuje da se na sajt postave službena glasila i da se pri tome obezbedi da njihov sadržaj bude pretraživ.

Budžet

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? ** 0
2. Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomske klasifikacije? 0
3. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta/da li je vidljiva struktura sredstava namenjenja za indirektno korisnike (JP, JU)? 0
4. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu? 0
5. Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu? 0
6. Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu? 0
7. Da li su podaci o izvršenju budžeta objavljeni na šest cifara ekonomske klasifikacije? 0
8. Da li postoji vodič za građane kroz budžet (građanski budžet) i da li je objavljen na sajtu? 0
9. Da li je na sajtu objavljen javni poziv za javnu raspravu o budžetu? 0
10. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi? ** 2
11. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu? 0
12. Da li je razmatran završni račun budžeta? 0
13. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta? 0
14. Da li je u poslednjih 12 meseci revizija završnog računa budžeta objavljena i razmatrana? 0

Kao što je pomenuto u poglavlju "Skupština", TS preporučuje sistematizovanje informacija o pojedinim važnim oblastima. Jedna od najvažnijih, svakako je budžet. TS preporučuje otvaranje posebne stranice na sajtu "Budžet", u kojoj bi se nalazile, sortirane po godina, sve bitne informacije i dokumenti u vezi sa budžetom - uputstva za korisnike budžeta, nacrt ili predlog budžeta, potom usvojeni budžet, obrazloženje budžeta (koje ne treba uklanjati nakon eventualno gukljanja predloga budžeta nakon usvajanja budžeta u SO), rebalansi, izveštaji o izvršenju, završni račun, izveštaj revizora, poziv na javnu raspravu o budžetu, izveštaj sa javne rasprave o budžetu i građanski vodič kroz budžet.

I ovde važi napomena - objavljivanje pojedinih informacija ili dokumenata na ovoj stranici ne bi bila prepreka da se neke od njih objavljuju i na drugim stranicama – „Javne rasprave“, „Vesti“, „Aktivnosti

SO" itd. Ovo je nešto šire od Vladinih **Smernica** u kojima se, takođe preporučuje formiranje posebne stranice posvećene budžetu.

TS takođe smatra da nema prepreke da se, pored 6-mesečnih i 9-mesečnih izveštaja **objavljaju i mesečni izveštaji** koje redovno pripremaju odeljenja za budžet u okviru odgovarajućih uprava.

Po pitanju objavljivanja vodiča za građane kroz budžet, za izradu ove kratk epublikacije koja treba da približi strukturu i namenu budžeta građanima, može da posluži materijal koji se priprema za javnu raspravu o budžetu. (primer Tutina, gde formalno ne postoji građanski budžet, ali postoji PPT prezentacija predloga budžeta, verovatno korišćena prilikom javne rasprave o budžetu, koja uz minimalnu doradu može da predstavlja građanski budžet (<http://www.tutin.rs/dokumenta/budzet/2016/PRIJEDLOG%20BUDZETA%20ZA%202016-prezentacija.pptx>))

U istraživanju LTI 2015 JLS su u odgovorima TS ukazivale da podaci na rashodnoj strani budžeta (i u odluci o budžetu i u izveštajima o izvršenju) nisu na šest cifara ekonomske klasifikacije, jer ne postoji takva zakonska obaveza. Pohvalno je da ipak postoji gotovo 30 JLS koje objavljuju podatke o izvršenju i na prihodnoj i na rashodnoj strani na šest cifara i TS poziva i opštinu Preševo da to učini i na taj način poveća nivo transparentnosti.

Što se tiče javne rasprave o budžetu, TS želi da ukaže da LTI pod javnom raspravom podrazumeva sastanak na kome nisu samo korisnici budžeta, već i građani, predstavnici udruženja ili privrede. TS želi i da ukaže da takve rasprave ne moraju da se organizuju samo po okončanju izrade nacrtu odluke o budžetu, već je to moguće učiniti i u ranoj fazi planiranja, kada se građani kroz ankete mogu izjašnjavati o investicionom delu budžeta. Takođe, u ovoj fazi planiranja, moguće je iskoristiti javnu raspravu kako bi se građanima predstavila struktura budžeta i ukazalo koliki deo je namenjen za redovne obaveze koje se ne mogu menjati u značajnoj meri, a koliki deo preostaje za planiranje, u skladu sa planovima političkih predstavnika građana (predstavljenim u okviru preizbodne kampanje) ili u skladu sa željom građana iskazanoj kroz eventualno anketiranje. Građani se preko medija mogu podstaći da uzmu učešće i u takvoj raspravi, kao i u onoj o nacrtu budžeta ,a objavljivanjem **izveštaja o javnoj raspravi**, koji sadrži informaciju kakve primedbe i predlozi su izneti i da li su usvojene ili odbijene (i sa kojim obrazloženjem), građani (i stručne asocijacije i organizacije, predstavnici ili udruženja privrednika i sl) će biti dodatno motivisani za buduće uključanje u razmatranje ovog izuzetno bitnog pitanja.

JLS i građani

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora" i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge? 1
2. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva? ** 0

3. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu? 0
4. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama, prigovorima? 0
5. Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju? 1
6. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/predsednicima mesnih zajednica? 0
7. Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije? 0
8. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona? 0
9. Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije? 1
10. Da li na licu mesta (uslužni centar – šalter sala ili prostorije uprave) postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona? 1
11. Da li se održavaju redovne konferencije za novinare (bar jednom mesečno) gradonačelnika/predsednika opštine? 0
12. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine sa građanima? 0
13. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima? 0
14. Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine? 0

Po pitanju informacija o rokovima i uputstvima za dobijanje usluga u uslužnom centru, TS smatra da bi **najvažnije informacije** (koje bi, inače, morale da se nalaze u informatoru o radu, čemu je posvećeno više prostora u poglavlju o informatorima o radu) trebalo da se nađu **vidno istaknute u uslužnim centrima**.

Isticanjem informacija o troškovima usluga, potrebnim dokumentima i rokovima, građani bi, pogotovo oni koji nemaju pristup internetu, bili informisani o svojim pravima bez mogućnosti da ona budu zlorabljena i da se manipuliše rokovima za pružanje usluga, potrebnim dokumentima, procedurama i (nepostojećim) „prečicama“ za skraćivanje rokova i/ili procedura.

Prema podacima iz LTI 2015 postoji gotovo 30 opština na čijim sajtovima građani mogu da prate tok predmeta i da dobiju podatke o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima. TS poziva JLS da, ukoliko imaju mogućnosti, uspostave ove mehanizme, sopstvenim ulaganjima ili kroz donaciju. TS preporučuje razmenu informacija sa nekom od opština koja poseduje ovaj sistem. (JLS koje su pozitivno ocenjene za indikator broj 30 mogu se pronaći - u tabeli LTI 2015 - http://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/LTI_tabela.xlsx)

TS je u istraživanju bodovala i **mogućnosti za prijavu nepravilnosti** na sajtu i u prostorijama JLS (u uslužnom centru), a kao posebnu, specifičnu kategoriju, i mehanizme za prijavu sumnje na korupciju. Opština Preševo je pozitivno bodovana za postojanje mehanizma za prijavu nepravilnosti u uslužnom centru. TS smatra da bi mehanizam za prijavu nepravilnosti/nezakonitosti, a posebno za prijavu sumnje na korupciju, trebalo posebno istaknuti i opisati kakva procedura sledi nakon prijave. U vezi sa ovim pitanjima podsećamo na to da JLS, počev od 2015. godine imaju obavezu da donesu i objave

akt kojim će urediti postupak unutrašnjeg uzbunjivanja (prijave nezakonitih i drugih štetnih radnji od strane zaposlenih u organima JLS ali i svih korisnika njihovih usluga). TS preporučuje da se ove informacije i mehanizam za prijavu nepravilnosti/kršenja zakona/korupcije povežu sa primenom Zakona o zaštiti uzbunjivača.

Što se tiče **redovnih konferencija za novinare** predsednika, TS želi da ukaže da prigodne manifestacije na kojima se predstavnici vlasti pojavljuju pred novinarima (a to je u odgovorima u LTI 2015 često navođeno kao argument u korist transparentnosti) nisu odgovarajući način da se predstavnicima medija omogući da pitaju sve što žele i što bi moglo da interesuje građane. Još manje su to saopštenja ili gostovanja predstavnika vlasti u medijima. Treba imati u vidu da je poslednjih godina, uz tradicionalne medije, došlo do ekspanzije alternativnih medija, prvenstveno internet portala, i da svi imaju isto pravo da dobiju priliku da postave pitanje najvišim predstavnicima (lokalne) vlasti. Zbog toga TS smatra da je najbolji način za to održavanje redovnih konferencija za novinare.

Indikator u vezi sa terminima za susret predsednika sa građanima negativno je bodovan u LTI 2015. TS smatra da treba da postoji **fiksn termin kada druge obaveze neće uticati na susret sa građanima**. Taj termin bi trebalo da bude **vidno istaknut**. (ovo ne isključuje mogućnost da predsednik građane prima i u drugim terminima, kada mu to obaveze dozvoljavaju) **TS preporučuje da se podatak o terminu kada je predsednik dostupan za građane vidno istakne**. U vezi sa susretima sa građanima, a na osnovu iskustava sa okruglih stolova sa predstavnicima JLS, TS želi da ukaže da postoji jednostavan mehanizam za **sprečavanje da se ovi sastanci pretvore u niz iznošenja zahteva za rešavanje ličnih zahteva mimo zakona i propisa** (npr - zahteva da predsednik urgira da se neko zaposli ili da mu se bez osnova ili preko reda reši neki problem). Svi koji dolaze na sastanke treba da budu obavešteni da će predsednik sačiniti službenu belešku i da će je objaviti na sajtu opštine o kojoj temi su sagovornici želeli da govore sa predsednikom opštine i kakve su mu predloge davali. S druge strane, treba naglasiti da podaci o prijavljivanju nepravilnosti neće biti objavljeni, kako bi se zaštitili i podnosilac prijave i treća lica.

Ispitivanje zadovoljstva građana, korisnika usluga opštinske uprave, trebalo bi da bude putokaz za vlasti kako se prilagoditi potrebama građana. Nije dovoljno pouzdati se u knjigu primedbi ili sanduče za primedbe, već bi JLS trebalo da pristupe aktivno i organizuju anketiranje, kao što je slučaj u JLS koje su uvele odgovarajuće ISO standarde i gde su takve ankete propisana procedura. Od koristi mogu biti i istraživanja koja sprovode drugi organi, tela ili NVO i njih bi JLS mogle da korisno upotrebe. (kao što su bila istraživanja CESID-a iz 2013. i 2016. godine u 34 opštine na jugu i jugozapadu Srbije).

TS želi da ukaže i na neke pozitivne primere iz LTI 2015 u vezi sa ispitivanjem zadovoljstva građana - bilo je slučajeva da su nam dostavljani dokumenti koji ukazuju da se knjige primedbi tretiraju izuzetno ozbiljno i da sve primedbe razmatraju u odgovarajućim opštinskim službama, o tome sačinjavaju izveštaji i preporuke za unapređenje rada i otklanjanje nedostatka. TS je u završnoj analizi za LTI 2015 preporučila opštinama da, ukoliko ne mogu da organizuju aktivno anketiranje (što je bila osnovna preporuka), uspostave slične mehanizme.

Slobodan pristup informacijama

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Protiv opštine nisu podnošene žalbe Povereniku za informacije od javnog značaja u 2014. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja? 0
2. Opština nema neizvršena rešenja Poverenika? 1
3. Da li su podaci o podnošenju zahteva za pristup informacijama na sajtu? ** 0
4. Da li je informacija o podnošenju zahteva za pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave? 0

Prva dva indikatora su u okviru LTI 2015 bodovana na osnovu podataka dobijenih od Poverenika za informacije od javnog značaja.

Treći indikator iz ove grupe odnosi se na obavezu propisanu podzakonskim aktom i nju je ispunila ogromna većina JLS, ali među njima nije bila opština Preševo. Podaci bi morali da se nađu u Informatoru o radu (koji nije pronađen u LTI 2015). TS preporučuje da se informacija o načinu podnošenja zahteva i obrazac zahteva nađu i u Informatoru i na stranici posvećenoj Informatoru.

U slučaju četvrtog indikatora, **isticanje ove informacije**, koja bi već trebalo da postoji na sajtu (odnosno u Informatoru), i u prostorijama JLS **ne zahteva trošak** veći od štampanja nekoliko papira niti zahteva redovno angažovanje. TS zato poziva opštinu Preševo, da učine ovu informaciju vidljivom i na taj način dostupnom i onim građanima koji nemaju pristup internetu.

Javne nabavke

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama? 0
2. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?** 0
3. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljani podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci? 0

Opština Preševo bila je u LTI 2015 jedna od 11 koje nisu imali stranicu posvećenu javnim nabavkama, iako je to zakonska obaveza. **TS preporučuje da se, u skladu sa zakonskim obavezama i obavezama iz podzakonskih akata na sajtu uspostavi posebna stranica "Javne nabavke", koja će biti lako dostupna i koja će sadržavati sve neophodne dokumente koji se obavezno objavljuju po Zakonu o JN, ali i Planove nabavki, izveštaje o sprovedenim postupcima (kvartalni) i podatke o izvršenju ugovora.**

Smernice propisuju postavljanje svih informacija o svim javnim nabavkama koje organi državne uprave, organi teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave organizuju ili koje neko drugi za njih organizuje: „**Plan javnih nabavki** ili link ka tom planu za prethodnu i tekuću godinu u Informatoru o radu. Objaviti podatke o sprovedenim javnim nabavkama u prvoj prethodnoj godini i u proteklim tromesečjima tekuće godine. Preporučuje se da na veb prezentaciji stoje **periodični tromesečni izveštaji**, a u **Informatoru** o radu samo ukupna vrednost planiranih i realizovanih javnih nabavki i **link ka dokumentima** koji sadrže potpune informacije. Potrebno je postaviti link ka Portalu javnih nabavki. Zabeležiti da li postoje drugi podaci o javnim nabavkama (npr. spisak nabavljenih dobara, usluga i radova). Preporučuje se da se na posebnoj strani kategorizuju podaci o svim izvršenim i aktuelnim javnim nabavkama, i to za svaku pojedinačno: konkursna dokumentacija sa svim priložima, pitanja i odgovori, obaveštenja, odluke, sve eventualne izmene i dopune (npr. izmena konkursne dokumentacije, tehničke specifikacije i sl.). Preporučuje se da se ove informacije grupišu u celinu ili prikažu na posebnoj strani na kojoj su objavljeni podaci iz tromesečnih izveštaja za tekuću i prethodnu godinu pod nazivom „Javne nabavke“.

Kao što je pomenuto, TS preporučuje da se, pored ovih dokumenata (objavljivanje Plana nabavki i kvartalnih izveštaja na sajtu nije obaveza po Zakonu o JN, već samo preporuka iz Vladinih Smernica) objave i izveštaji o izvršenju ugovora.

Kao dobar primer kako je stranica "Javne nabavke" uređena, TS ukazuje na sajt Grada Novog Pazara - <http://www.novipazar.rs/lat/javne-nabavke> odnosno <http://javnenabavke.novipazar.rs/lat/planovi-javnih-nabavki/>

Pored preporuke da se formira posebna stranica posvećena javnim nabavkama, i time ispune i obaveze iz Zakona o JN i preporuke Vladinih Smernica, TS preporučuje da se u slučaju nabavki veće vrednosti ili nabavki koje izazivaju posebnu pažnju medija i javnosti, informacija o raspisanoj nabavci i o izboru ponuđača, zaključenju ugovora, realizaciji posla (uz link ka stranici "Javne nabavke") objavi i u rubrici "Aktuelne vesti".

Informator o radu

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca? ** 0
2. Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu? 0

3. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)? 0
4. Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera? 0
5. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje? 0

Na sajtu opštine Preševo u istraživanju za LTI 2015 nije pronađen Informator, iako je izrada i objavljivanje Informatora obaveza po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, a za propust da se izradi informator sa propisanim podacima predviđena je novčana kazna za odgovorno lice.

TS preporučuje opštini Preševo da se prilikom izrade Informatora pridržava obaveza propisanim Zakonom, kao i preporuka iz podzakonskog akta - **Uputstva** za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koji je propisao Poverenik za informacije od javnog značaja.

Kao primer dobro urađenog Informatora može da posluži Informator opštine Indžija³, za koji je ova opština nagrađena 28. septembra na obeležavanju Međunarodnog dana prava javnosti da zna.

TS koristi priliku da ukaže na značaj redovnog ažuriranja podataka u Informatoru, nakon što opština Preševo izradi i objavi ovaj dokument. Kada je TS analizirala informatore opština i gradova u okviru LTI 2015, utvrđeno je da na sajtovima trećine jedinica lokalne samouprave informatori o radu nisu ažurirani u prethodna tri meseca. Uputstvo za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koji je izdao Poverenik za informacije od javnog značaja propisuje da se informatori ažuriraju jednom mesečno, ali je TS u LTI 2015 postavila blaži kriterijum za indikator. I pored toga, trećina JLS nije ispunila taj kriterijum za dobijanje pozitivne ocene. Evidentno je da postoji raširena praksa da se informatori ažuriraju samo jednom godišnje.

Uputstvo Poverenika propisuje, međutim, da je „državni organ ispunio obavezu iz člana 39. stav 1. Zakona da informator o radu **izradi najmanje jednom godišnje**, ukoliko taj dokument, izrađen u ranijim godinama, **redovno ažurira** u skladu sa ovim uputstvom" (tačka 4), pri čemu je „državni organ obavezan da redovno vrši proveru tačnosti i potpunosti podataka objavljenih u informatoru i da, **najkasnije do kraja svakog kalendarskog meseca**, unese sve promene nastale u toku meseca" (tačka 17).

Korisna je preporuka iz Uputstva (koja nije obavezujuća) da državni organi u svojim informatorima ne odstupaju bez naročite potrebe od **redosleda poglavlja koji je prikazan u Uputstvu**.

Čest propust u informatorima je da ne sadrže podatke o uslugama koje opština pruža i **rokovima za njihovo pružanje**. LTI 2015 je pokazao da je relativno veliki broj JLS ispunio obavezu iz Smernica i Uputstva i objavio detaljne podatke o uslugama koje JLS pruža, uz navođenje primera, dokumenata koji su građanima potrebni za ostvarivanje određenih prava i dobijanje pojedinih usluga, podataka o iznosima koje je potrebno uplatiti za pojedine usluge. Međutim, kod malog broja JLS nalaze se i svi

³ <http://indjija.net/Page.aspx?id=93> i

<http://indjija.net/upload/2016/dokumenta/%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D0%BE%20%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%83%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%20%D0%98%D0%BD%D1%92%D0%B8%D1%98%D0%B0%2022.09.2016-.pdf>

rokovi za pružanje usluga. U nekim slučajevima navodi se da se postupa po rokovima iz Zakona o upravnom postupku, što pravnom laiku koji čita informator neće pomoći da se upozna sa svojim pravima.

Podsećamo da Smernice propisuju da bi svaka usluga trebalo da sadrži sledeće grupe informacija: naziv usluge; nadležni organ i nadzorni organ; kratak opis u čemu se usluga sastoji - detaljno opisati kompletnu proceduru za ostvarivanje usluge; navesti kategorije lica koja imaju pravo na uslugu; navesti uslove koje lica moraju ispuniti da bi im usluga bila pružena; da li je neophodno da lice lično ostvari uslugu; **da li je propisan rok za pružanje usluge i koji je to rok**; na koji način se usluga može dobiti (npr. podnošenje zahteva, molbe i sl.); **u kojem roku se može očekivati da usluga bude pružena**); kratak opis gde i kako se usluga može ostvariti (adresa, broj šaltera ili kancelarije, radno vreme, potrebna dokumenta, visina taksi, broj žiro računa i sve druge neophodne informacije);

Uputstvo propisuje da se za svaku uslugu navode obavezno sledeći podaci: kratak opis u čemu se ona sastoji; navođenje kategorija lica koja imaju pravo na uslugu; navođenje uslova koje lica moraju ispuniti da bi im usluga bila pružena; **da li je propisan rok za pružanje usluge i koji je to rok**; na koji način se usluga može dobiti (npr. zahtev, molba); u kojem roku se može očekivati da usluga bude pružena, bez obzira na to da li je on propisan ili ne i da li se očekivani rok razlikuje od propisanog. U informator se unose i drugi korisni podaci o uslugama, ukoliko je to primereno njihovoj prirodi (npr. kvalitet usluge koji se može očekivati).

Prema obrazloženju Uputstva, to znači da se „obavezno mora navesti da roka nema ako je situacija takva; ukoliko je propisano više rokova u zavisnosti od situacije, navesti makar osnovni i napomenu da se rokovi mogu razlikovati u određenim slučajevima, ukoliko bi obrazlaganje svih slučajeva zahtevalo veliki prostor”.

Odličan primer da se istovremeno reši pitanje objavljivanja ovih informacija i olakšavanja građanima da dobiju određene usluge jeste Elektronski registar administrativnih usluga, kakav se može naći na sajtu Grada Novog Pazara. Uz postojanje ovakvog registra, dovoljno je da se u Informatoru u poglavljima "Usluge koje organ pruža" i "Postupak radi pružanja usluga" objavi link ka Elektronskom registru (<http://ernp.novipazar.org.rs/>)

Javna preduzeća i javne ustanove

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora" i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća? 1
2. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova? 1
3. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP? ** 0
4. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU? ** 0
5. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP? 0
6. Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JU? 0

7. Da li su na sajtu JP ili opštine objavljeni godišnji planovi rada JP? 0
8. Da li su na sajtu JU objavljeni godišnji planovi rada JU? 0
9. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP? 0
10. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU? 0
11. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu? 0
12. Da li sprovode konsultacije sa građanima kada utvrđuju cene usluga – JU i JP (pogrebno, vrtić vodovod)? 0
13. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu? ** 0
14. Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? ** 0

Deo indikatora u ovoj oblasti odnosi se na obaveze propisane Zakonom o javnim preduzećima. Ovo je jedna od oblasti koja se često u javnosti percipira kao izuzetno problematična sa stanovišta transparentnosti i u njoj su jedinice lokalne samouprave u okviru LTI 2015 bile najlošije ocenjene. Razlog za loše ocene nije (samo) to što nisu ispunjene obaveze propisane zakonima, već i činjenica da je TS postavila relativno visoke kriterijume, smatrajući da je za postizanje zadovoljavajućeg nivoa transparentnosti **potrebno više od onoga što je trenutno propisano Zakonom o javnim preduzećima i drugim propisima** koji regulišu ovu oblast.

Na samom početku treba ukazati na nešto što nije deo LTI istraživanja - veliki broj lokalnih javnih preduzeća nemaju svoje internet sajtove, iako Zakon o javnim preduzećima u članu 71 propisuje koje podatke i dokumente moraju da objave na "svom internet sajtu". TS apeluje na opštinu Preševo da kao osnivač izdejstvuje da JP, odnosno njihovi direktori, ispune ovu obavezu.

Na LTI 2015 pozitivne ocene za izbor direktora JP (kako propisuje Zakona o JP) i JU na konkursima dobile su sve JLS koje su dostavile podatke o izboru direktora i u kojima v.d. stanje na čelu pojedinih JP, JKP, odnosno JU ne traje neopravdano dugo. S obzirom na to da, za razliku od JP, zakon ne obavezuje raspisivanje konkursa za direktora javnih ustanova, u odgovorima su JLS često navodile da nemaju podatke o konkursima jer je to u nadležnosti upravnih odbora, te da skupština samo imenuje direktore na predlog UO, kao i da je statutima JU regulisano da li se raspisuju konkursi ili ne. Tako se TS sretala tokom istraživanja sa situacijom da se u nekim JLS za mesta direktora pojedinih JU raspisuju konkursi, dok se direktori drugih JU direktno imenuju, bez konkursa. TS apeluje na upravne odbore da izmene statute (a na osnivača, odnosno SO Preševo da inicira izmene) i **da propišu obavezno sprovođenje javnih konkursa za izbor direktora JU.**

Što se tiče objavljivanja dokumenata iz procedura izbora direktora, TS smatra da **minimum propisan Zakonom o JP ne zadovoljava kriterijume transparentnosti.** TS je tokom rada na novom Zakonu (decembar 2015) Ministarstvu privrede ukazivala da je potrebno propisati obavezu objavljivanja svih dokumenata nastalih u radu komisija za izbor direktora. Ovo se posebno odnosi na zapisnike sa sednica iz kojih bi se videlo na koji način su bodovani kandidati, na planove (elaborate) koje su kandidati priložili i druge dokumente na osnovu kojih je izvršeno bodovanje i formiranje rang liste. U monitoringu sprovođenja Zakona o JP, koji je TS radila tokom 2014. godine, ove dokumente smo dobili od svih JLS obuhvaćenih istraživanjem i smatramo da nema prepreke da se one objave i na sajtovima JLS.

TS preporučuje opštini Preševo da na sajtu jednu stranicu posveti javnim preduzećima i javnim ustanovama. Na toj stranici bi mogli da se nađu akti koji se tiču uređenja ove oblasti i pojedinačni dokumenti - od "ličnih karti preduzeća", preko opisa usluga, cenovnika, podataka o direktorima, NO i UO, dokumenti iz procesa izbora direktora, godišnji programi poslovanja, izveštaji o radu, sistematizacije, podaci o broju zaposlenih (i periodičnim promenama broja zaposlenih). Inače, na sajtovima (i/ili u informatorima) gotovo svih JLS mogu se naći podaci o broju zaposlenih u opštinskim upravama i u javnim ustanovama, s obzirom da je to obaveza na osnovu Zakona o načinu određivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru (član 29). Taj zakon se ne odnosi na JP (član 1), pa je ovaj, sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije **izuzetno važan podatak (o broju zaposlenih u JP)** izostavljen iz tabela koje se izrađuju. TS smatra da bi zarad transparentnosti JLS trebalo da objavljuju i ovaj podatak na svojim internet prezentacijama.

Alternativno, ukoliko se planira otvaranje stranica na kojoj bi bili podaci o opštinskim telima i komisijama, među kojima je i Komisija za izbor direktora JP, na toj stranici bi mogli da se nađu dokumenti iz postupka izbora direktora JP.

Indikator u vezi sa konsultacijama sa građanima prilikom određivanja cena usluga JKP pokazao je da se mnogi organi čvrsto drže onog zakona koji ih ne obavezuje na dodatne aktivnosti, ali da predviđaju obaveze koje proizilaze iz drugih zakona. Naime, na pitanje da li se sprovode konsultacije, TS je dobila niz odgovora da Zakon o komunalnim delatnostima predviđa objavljivanje zahteva za davanje saglasnosti na odluku o promeni cene, sa obrazloženjem, na oglasnoj tabli i na internetu, u trajanju od 15 dana. Ovo ne isključuje mogućnost da JKP (ili osnivač) organizuje anketiranje ili drugi oblik javne rasprave u vezi sa promenom cene. Pored toga, Zakon o zaštiti potrošača (član 83) propisuje da „trgovac koji pruža uslugu od opšteg ekonomskog interesa, kao i druga tela koja odlučuju o pravima i obavezama potrošača usluga od opšteg ekonomskog interesa dužni su da osnuju savetodavna tela u koja će biti uključeni predstavnici evidentiranih udruženja odnosno saveza iz člana 132. ovog zakona. Odluke će se donositi po dobijanju mišljenja savetodavnog tela, i to na transparentan, objektivan i nediskriminirajući način".

Javne rasprave i javni konkursi

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora" i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li se sprovodi javna rasprava o povećanju stope, odnosno o visini javnih prihoda? NA
2. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)? 0
3. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje? 0
4. Da li jedinica lokalne samouprave redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu? 0

5. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup? 0
6. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci? 0
7. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava NVO? 0
8. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština? 0

U monitoringu za LTI 2015 na sajtu opštine Preševo nisu nađeni podaci o javnim raspravama niti izveštaji sa javnih rasprava, kao ni podaci o davanju u zakup imovine u vlasništvu opštine, o konkursima za dodelu sredstava NVO i medijima.

LTI 2015 je pokazao da su javne rasprave (sa izuzetkom onih koje su obavezne na osnovu zakona ili statuta, kao što su JR o budžetu, o urbanističkim planovima) još relativno retke među JLS. TS preporučuje da se pre donošenja odluka o raznim važnim pitanjima (npr. o javnim parkiralištima, o prevozu učenika osnovnih škola iz seoskih područja, o odlaganju i uništenju otpada na području opštine), koja utiču na veliki broj građana, organizuju javne rasprave tokom procedure usvajanja, i da se na sajtu objavljuju izveštaji sa javne rasprave, uz navođenje koji predlozi su izneti i koji su, od strane lokalnih vlasti prihvaćeni, a koji ne, i zbog čega.

TS smatra da je posebno važno objavljivanje izveštaja (sa obrazloženjima) o javnim raspravama. TS je, inače, predlagala da se zakonom propiše obaveza objavljivanja ovakvih izveštaja. To je propušteno prilikom izmena Poslovnika Vlade Srbije, u delu koji se tiče organizovanja javnih rasprava na republičkom nivou, ali je polemika koja je tada otvorena rezultirala pozitivnom praksom u radu nekoliko ministarstava prilikom organizovanja JR o nacrtima zakona. Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije iz 2013. konstatovala je, međutim, da „proces usvajanja propisa u Republici Srbiji, na svim nivoima, odlikuje nedovoljno učešće javnosti, zbog čega mnogi propisi postaju 'instrument' korupcije i zloupotreba, umesto da budu sredstvo njihovog iskorenjivanja. Razlog za to je, između ostalog, odsustvo zakonske garancije da će u svim slučajevima, usvajanju propisa prethoditi javne rasprave i da će njihovi predlozi biti razmotreni". Akcioni plan za sprovođenje Strategije propisao je stoga da se kroz izmene Zakona o Narodnoj skupštini, Zakona o državnoj upravi, **Zakona o lokalnoj samoupravi**, Zakona o Zaštitniku građana, Zakona o Narodnoj banci i Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi „uspostave mehanizmi kojima bi se zainteresovanim stranama i javnosti omogućilo učešće u postupku donošenja propisa na svim nivoima vlasti”, a kao jedna od aktivnosti u okviru ove mere predviđeno je i **unapređenje Statuta/Poslovnika jedinica lokalnih samouprava**. TS stoga preporučuje da se ovo pitanje uredi Statutom i da se propiše obaveza objavljivanja određenih podataka o javnoj raspravi (podaci o predlozima koji su izneti u JR i obrazloženja za prihvatanje ili odbijanje tih predloga). I ukoliko ova preporuka nije prihvatljiva, TS preporučuje da se uspostavi dobra praksa i da se takve informacije objavljuju, bilo na posebnoj stranici "Javne rasprave", bilo na stranici "Vesti" ili "Aktuelnosti".

Jedan od problema koji informacije o javnim raspravama dele sa informacijama o javnim konkursima (koji su razmatrani u ovoj grupi indikatora), ali i sa većinom drugih informacija o JLS jeste već pomenuto otežano pronalaženje željene informacije u okviru iste rubrike (Aktuelnosti ili Vesti), posebno u situaciji kada pretraga sajta nije funkcionalna. Na sajtovima, u okviru istraživanja za LTI 2015, TS je mnogo češće nalazila informacije o konkursima (što nismo posebno ocenjivali) nego

informacije o rezultatima konkursa (što smo ocenjivali). Posebno je zabrinjavajuće što su **izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala JLS pronađeni na sajtu samo četiri JLS**.

Ovo je sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije (odnosno otklanjanja sumnje u korupciju) izuzetno važno i TS apeluje na JLS, te i na opštinu Preševo, da objavljuju izveštaje o realizaciji projekata na svojim internet stranicama, u okviru **posebne stranice posvećene javnim konkursima**. Ukoliko nije prihvatljiva preporuka za otvaranje posebne stranice posvećene javnim konkursima ove informacije se mogu objavljivati na stranici "Dokumenti" i/ili stranici "Vesti".

Ostali indikatori

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Ocena označava bodovanje iz LTI 2015. Nije bodovano stanje u 2016, s obzirom na to da je sajt u rekonstrukciji)

1. Da li je objavljena strategija razvoja opštine? 1
2. Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranom dinamikom? 1
3. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu? 0
4. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu? ** 0
5. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi? 0
6. Da li su na sajtu objavljeni urbanistički planovi? 0
7. Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja? 0
8. Da li je objavljen podatak o iznosu sredstava koja se godišnje dodeljuju mesnim zajednicama? 0
9. Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovođenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima? 0
10. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu? 0
11. Da li je usvojen plan integriteta? 0
12. Da li je predsednik opštine podneo izveštaj o imovini? 1

Dva indikatora u vezi sa godišnjim planom rada uprave (broj 2 i 3 u okviru ove grupe) karakteristični su jer je reč o aktu koji nije propisan zakonom. Ipak, u nekoliko slučajeva u okviru LTI 2015 uverili smo se da takav akt ipak postoji i da je objavljen na sajtu⁴, dok je još dvadesetak JLS, među kojima i Preševo, u odgovorima na dopise TS navelo da su ti dokumenti usvojeni. Dobili smo, međutim, i priličan broj odgovora u kojima se navodilo da ne postoji zakonska obaveza za usvajanje takvog plana, te da uprava rešava predmete u upravnim postupcima i da je nemoguće izraditi plan rada. S druge strane, neke JLS navele su da se u godišnjem izveštaju o radu uprave nalazi i deo koji predstavlja plan rada za narednu godinu, što je pozitivno bodovano. Prema pojedinim dopisima,

⁴Primer: http://www.indjija.net/upload/documents/Plan_i_program_rada_OU_2015.pdf

međutim, moglo se zaključiti da su JLS pod planom rada uprave podrazumevale dnevne planove koji se izrađuju na jutarnjem kolegijumu ili finansijske planove opštinskih uprava.

Ukoliko opština Preševo ima godišnji plan rada uprave, TS poziva da se taj plan redovno objavljuje na sajtu (na stranic i "Dokumenti" ili na stranici posvećenoj OU). Ukoliko plan ne postoji, TS poziva da se, ukoliko postoje volja i kapaciteti, razmotri mogućnost izrade jednog ovakvog neobavezujućeg dokumenta (primer opštine Indija - http://www.indjija.net/upload/documents/Plan_i_program_rada_OU_2015.pdf)

TS takođe preporučuje da se izveštaj o radu OU (koji se izrađuje i usvaja u SO) objavljuje na sajtu opštine, u okviru "Dokumenata" i/ili stranice posvećene radu OU i/ili u okviru rubrike "Vesti".

TS preporučuje i da opština Preševo izradi i objavi **kodeks za zaposlene**.

Što se tiče Etičkog kodeksa ponašanja funkcionera lokalne samouprave, nakon što su taj dokument prihvatile gotovo sve JLS u Srbiji i nakon što su u velikom broju formirani saveti za sprovođenje kodeksa, čini se da su aktivnosti na tom polju gotovo završene. TS je, u okviru LTI 2015, pozvala SKGO i JLS da razmotre potrebu izmene Kodeksa (posebno u svetlu redovnog kršenja pojedinih odredbi i izmena do kojih je došlo u relevantnom pravnom okviru), oživljavanja praćenja njegovog poštovanja, bilo kroz lokalne savete ili telo koje bi bilo formirano na nacionalnom nivou. TS preporučuje da se podaci o aktivnostima Saveta za praćenje sprovođenja Kodeksa objave, ukoliko je Savet aktivan. Ukoliko Savet postoji, ali nije aktivan, TS poziva da se razmotri mogućnost ponovnog aktiviranja ili da se opština Preševo pridruži pozivu SKGO da se inicira izmena Kodeksa.

Indikator "Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja?" bio je u LTI 2015 predmet različitog tumačenja od strane JLS prilikom prikupljanja podataka, pa TS smatra da duguje pojašnjenje. Naime, TS je ovde verovatno načinila propust pri formulisanju indikatora jer nije dovoljno precizno definisala šta podrazumeva pod podacima o imovini i načinu njenog korišćenja. U velikom broju slučajeva dobijen je odgovor da se radi na upisu svojine i formiranju registra u skladu sa Zakonom o javnoj svojini, da postoje problemi sa dobijanjem potvrda od Republičke direkcije, da su evidencije (registri) formirani, ali da je uvid moguć samo fizički u prostorijama uprave, da je javno dostupan GIS u koji su uneti podaci o imovini i sl. U većini slučajeva pozitivno je ocenjeno postojanje ovakvih registara u koje je moguć javni uvid. Podatak koji smo tražili i koji smatramo **značajnim sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije** trebalo bi da bude sadržan u okviru evidencije propisane Uredbom o evidenciji nepokretnosti u javnoj svojini (takva evidencija preporučena je i metodologijama koje su prethodnih godina, kao pomoć na ovom složenom poslu, predstavljane JLS⁵), a ta evidencija (ili njen deo) bi trebalo da budu dostupni javnosti. TS, naime, smatra da bi javnosti trebalo da budu dostupni **podaci o nepokretnostima** (poslovni prostor, stanovi i drugi objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište) **u svojini JLS, sa podacima o korisnicima i iznosima zakupa koji korisnici plaćaju**.

Dva poslednja indikatora ocenjivani su na osnovu podataka dobijenih od Agencije za borbu protiv korupcije.

⁵[http://www.coe.org.rs/REPOSITORY/2666_metodologija_popisa_i_upisa_imovine_\(za_sajt\).pdf](http://www.coe.org.rs/REPOSITORY/2666_metodologija_popisa_i_upisa_imovine_(za_sajt).pdf)
<http://www.sli-deshare.net/SLDProject/uspostavljanje-prava-javne-svojine-30340833>

Indikatori ocenjeni sa 0 i preporuke za aktivnosti koje bi rezultirale povećanjem transparentnosti i pozitivnom ocenom za navedene indikatore

Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? ** Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu?

TS smatra da je najbolja praksa postojanje posebne stranice posvećene aktivnostima skupštine (kao i aktivnostima predsednika i opštinskog veća) na kojoj bi se nalazili svi relevantni dokumenti, odnosno informacije - najave sednica sa dnevnim redom i materijalima (uključujući i zapisnik sa prethodne sednice, što rešava pitanje dostupnosti podataka o podnetim amandmanima i rezultatima glasanja), izveštaji sa sednica, sa donetim odlukama ili linkovima ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene.

Ukoliko ne postoji ovakva stranica (odnosno stranice), TS preporučuje da se na stranici Vesti (Aktuelnosti i sl) objavljuju najave sednica, sa materijalom koji će odbornici razmatrati u prilogu, te da se posle sednice objavi informacija o održanoj sednici, sa spiskom donetih odluka i linkom ka službenom glasilu u kome su odluke objavljene.

Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine?

TS preporučuje da se uz dnevni red sednice (u okviru najave naredne sednice) objavljuje i materijal koji će na sednici biti razmatran (materijal koji se dostavlja odbornicima).

Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine? Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca? Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici?

Ovi indikatori se mogu najjednostavnije realizovati objavljivanjem zapisnika sa prethodne sednice (koji bi sadržao i predloge amandmana) u okviru najave naredne sednice. Ukoliko postoji problem sa realizacijom ove preporuke, TS preporučuje objavljivanje rezultata glasanja u okviru izveštaja o održanoj sednici, u rubrici "Vesti". Izveštaj bi trebalo da bude sveobuhvatan - da se navedu sve tačke koje su razmatrane, te rezultati glasanja o tim tačkama.

Da li se sednice prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica?

Ukoliko opština Preševo poseduje audio ili video snimke sednica, TS preporučuje da se ti snimci postave na sajt (u okviru stranice posvećene aktivnostima skupštine) ili na Youtube kanal sa linkom na sajtu opštine (u rubrici o aktivnostima SO, ili u informaciji na rubrici "Vesti").

Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima?

TS preporučuje da se podaci postave uz spisak odbornika na sajtu i u Informatoru (e-mail adrese i/ili brojevi telefona, vreme i mesto za redovne sastanke sa građanima, ukoliko je definisano).

Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu? Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu? Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu?

TS preporučuje otvaranje posebne stranice na sajtu "Budžet", u kojoj bi se nalazile, sortirane po godina, sve bitne informacije i dokumenti u vezi sa budžetom - uputstva za korisnike budžeta, nacrt ili predlog budžeta, potom usvojeni budžet, obrazloženje budžeta (koje ne treba uklanjati nakon eventualno guklanja predloga budžeta nakon usvajanja budžeta u SO), rebalansi, izveštaji o izvršenju, završni račun, izveštaj revizora, poziv na javnu raspravu o budžetu, izveštaj sa javne rasprave o budžetu i građanski vodič kroz budžet. Objavljivanje informacija na ovoj stranici (kao što su poziv na javnu raspravu, izveštaj sa javne rasprave i sl) ne bi bila prepreka da se neke od tih informacija objavljuju i na stranicama kao što su „Aktuelne vesti", "Aktivnosti SO" (ukoliko bi bila formiran atakva stranica) itd. TS takođe smatra da nema prepreke da se, pored 6-mesečnih i 9-mesečnih izveštaja objavljuju i mesečni izveštaji koje redovno pripremaju odeljenja za budžet u okviru odgovarajućih uprava.

Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomske klasifikacije? Da li su podaci o izvršenju budžeta objavljeni na šest cifara ekonomske klasifikacije?

TS preporučuje da se i podaci o rashodima objavljuju na šest cifara ekonomske klasifikacije.

Da li postoji vodič za građane kroz budžet (građanski budžet) i da li je objavljen na sajtu?

TS preporučuje da se redovno izrađuje i objavljuje vodič za građane. Za to može poslužiti prezentacija budžeta koja se priprema za javnu raspravu o budžetu.

Da li je na sajtu objavljen javni poziv za javnu raspravu o budžetu? Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi? ** Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu?

TS preporučuje da se redovno organizuje javna rasprava o budžetu na kojoj bi učestvovali i građani, a ne samo korisnici budžeta. Napominjemo da je, pored rasprave o nacrtu budžeta, moguće organizovati i raspravu o budžetu u ranoj fazi planiranja, kada se građani kroz ankete mogu izjašnjavati o, na primer, investicionom delu budžeta. TS preporučuje da se poziv na javnu raspravu objavljuje na sajtu, na stranici "Budžet" i "Vesti" i da se na istom mestu objavljuje i izveštaj sa javne rasprave.

Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva? **

TS preporučuje da se osnovne informacije o troškovima i rokovima za usluge koje pruža uprava odštampaju i vidno istaknu u uslužnom centru.

Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu? 0 Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima?

TS preporučuje da se opština Bujanovac poveže sa JLS koje su uvele ovakav sistem (JLS koje su pozitivno ocenjene za indikator broj 30 - u tabeli LTI 2015 - http://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/LTI_tabela.xlsx) i da utvrdi troškove, te razmotri mogućnost uvođenja - sopstvenim sredstvima ili uz pomoć donatora.

Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije?

TS preporučuje da se uspostave mehanizmi za prijavu, uz jasno objašnjenje kako će se sa prijavama postupati, šta se može prijaviti i kada i kakav odgovor građani mogu (ukoliko žele) očekivati. Ovaj mehanizam treba povezati sa zakonskim obavezama o zaštiti uzbunjivača i postupanju po informacijama koje se dobijaju od njih.

Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/ predsednicima mesnih zajednica?

TS preporučuje da se informacija o mesnim zajednicama (savetima MZ i predsednicima) postavi na sajt i u Informator.

Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine sa građanima? Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima?

TS preporučuje da se izdvoji barem jedan redovan termin (nedeljno/mesečno) kada će predsednik (ili zamenik) biti sigurno na raspolaganju građanima, bez obzira na eventualne druge obaveze. Taj termin treba da bude vidno istaknut.

Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine?

TS preporučuje da, ukoliko opština Preševo može da organizuje aktivno anketiranje zadovoljstva građana radom Uprave (što je svakako osnovna preporuka), upostavi neki od mahanizama opisanih u analizi u okviru poglavlja "JLS i građani".

Da li je informacija o podnošenju zahteva za pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave?

TS preporučuje da se informacija o podnošenju zahteva za pristup informacijama, kakva treba da postoji u Informatoru, i obrazac zahteva odštampaju i učine vidno dostupnim u uslužnom centru.

Da li su podaci o podnošenju zahteva za pristup informacijama na sajtu? **2

TS preporučuje da se da se obrazac za podnošenje zahteva unese u Informator, a da se, radi veće transparentnosti, uputstvo i primer popunjenog zahteva postave i na stranicu sajta, pored Informatora.

Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama? Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)? Da li su na sajtu ili u informatoru objavljeni podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci?

TS preporučuje da se, u skladu sa zakonskim obavezama i obavezama iz podzakonskih akata, opisanim u poglavlju "Javne nabavke" na sajtu uspostavi posebna stranica "Javne nabavke", koja će biti lako dostupna i koja će sadržavati sve elemente opisane u pomenutom poglavlju i zakonskim obavezama. TS preporučuje da se, pored dokumenata koji se obavezno objavljuju po Zakonu o JN, na ovoj stranici objavljuju i Planovi nabavki i izveštaji o sprovedenim postupcima (kvartalni) i podaci o izvršenju ugovora.

Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca? **

TS preporučuje da se Informator uredi u skladu sa Uputstvom Poverenika i da se redovno ažurira (odnosno da se proverava da li ima potrebe da se podaci ažuriraju).

Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu?

TS preporučuje da se u Informator unesu podaci (ili inkovi) u skladu sa Uputstvom Poverenika i Vladinim Smernicama za izradu veb prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave.

Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje?

TS preporučuje da se ovi podaci unesu u Informator u skladu sa obavezama iz podzakonskih akata, ali i da se razmotri mogućnost izrade elektronskih registra administrativnih procedura, ka kojem bi vodio link iz Informatora.

Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)? Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera?

TS preporučuje da se ovi podaci, u skladu sa obavezom iz podzakonskih akata (kao i akt kojim su definisani koeficijenti i akt kojim je definisana osnovica ili link ka ovim aktima) unesu u Informator

Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih preduzeća? Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova?

TS preporučuje da se izbegava nepotrebno dugotrajno održavanje "v.d. stanja", odnosno da se efikasno i transparentno sprovedu konkursi za izbor direktora JP. TS preporučuje da upravni odbori JU izmene statute (a da osnivač, SO, inicira izmene) i da propišu obavezno sprovođenje javnih konkursa za izbor direktora JU.

Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP? ** Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP? Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU? ** Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP i JU?

TS preporučuje da se na sajtu opštine Preševo izradi stranica posvećena JP i JU. Na njoj bi mogli da se nađu akti koji se tiču uređenja ove oblasti i pojedinačni dokumenti - od "ličnih karti preduzeća", preko opisa usluga, cenovnika, podataka o direktorima, NO i UO, dokumenti iz procesa izbora direktora, godišnji programi poslovanja, izveštaji o radu, sistematizacije, podaci o broju zaposlenih

(i periodičnim promenama broja zaposlenih). Dokumenti iz procedure izbora direktora JP podrazumevaju zapisnike sa sednica komisija za izbor direktora iz kojih bi se videlo na koji način su bodovani kandidati, planove koje su kandidati priložili i druge dokumente na osnovu kojih je izvršeno bodovanje i formiranje rang liste. Alternativno, ukoliko se planira otvaranje stranica na kojoj bi bili podaci o opštinskim telima i komisijama, među kojima je i Komisija za izbor direktora JP, na toj stranici bi mogli da se nađu dokumenti iz postupka izbora direktora JP.

TS preporučuje da JP i JU, koja nemaju svoj sajt, izrade internet prezentaciju na kojoj će objavljivati planove rada, izveštaje o radu i druga dokumenta (u slučaju JP reč je o obavezi propisanoj Zakonom o JP) koja omogućavaju transparentan uvid u njihovo poslovanje. Na sajtu (u okviru Informatora o radu, ali i na drugom vidnom mestu) morala bi da se nađe i informacija o ceni usluga koje pružaju JP, odnosno JU. Te informacije mogu se objaviti i na delu sajta Opštine koji je posvećen JP i JU.

Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)? Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje?

TS preporučuje da se pitanje organizovanja javnih rasprava uredi Statutom i da se propiše obaveza objavljivanja određenih podataka o javnoj raspravi (podaci o predlozima koji su izneti u JR i obrazloženja za prihvatanje ili odbijanje tih predloga). I bez izmena statuta moguće je organizovati javnu raspravu u slučajevima kada predsednik/ veće/skupština opštine procene da postoji javni interes. TS preporučuje da se, i bez uređenja ovih pitanja Statutom, po održanim javnim raspravama objavljuju informacije o sadržaju rasprave i (eventualni) osvrt na ono što je prihvaćeno ili odbijeno, sa kratkim obrazloženjem. Pozive i izveštaje treba objavljivati na stranici "Vesti".

Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup? Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci? Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština?

TS preporučuje da se objavljuju podaci o raspisanim konkursima, rešenja o dodeljenim sredstvima, podneti projekti i izveštaji o realizovanim projektima. Predlažemo da se ovo radi u okviru posebne stranice posvećene javnim konkursima. Druga mogućnost jeste da se podaci o raspisanim konkursima (pozivi), obaveštenja /rešenja/informacije o rezultatima konkursa i izveštaji o realizovanim projektima objavljuju na stranici "Vesti"

Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup?

TS preporučuje da se, nakon objavljivanja poziva za dodelu imovine u zakup, objavljuju izveštaji - na stranici "Vesti" i na eventualnoj stranici posvećenoj javnim konkursima, uz informaciju o raspisanom pozivu.

Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranom dinamikom? Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu?

TS preporučuje da se uspostavi praksa izrade i objavljivanja plana rada uprave.

Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu? **

TS preporučuje da se izveštaj o radu uprave, koji razmatra Skupštine opštine, objavljuje u okviru u okviru stranica kao što su "Dokumenata" i/ili "Izveštaji o radu" i/ili stranice posvećene radu OU i/ili u okviru rubrike "Vesti".

Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovođenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima? 0

TS preporučuje da se podaci o aktivnostima Saveta za praćenje primene Etičkog kodeksa ponašanja funkcionera lokalne samouprave objave, ukoliko Savet postoji i aktivan je. Ukoliko Savet nije aktivan, TS poziva da se razmotri mogućnost ponovnog aktiviranja ili da se opština Preševo pridruži pozivu SKGO da se inicira izmena Kodeksa.

Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu?

TS preporučuje da opština Preševo propiše i objavi kodeks za zaposlene.

Da li je usvojen plan integriteta?

TS preporučuje opštini Preševo da, u saradnji sa Agencijom za borbu protiv korupcije, u novom ciklusu izradi plan integriteta.